

“Dövlət qeydiyyatına alınmışdır” Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi Qeydiyyat N 2986 “14” iyul 2003-cü il	Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Əmr N 419/ü 01 iyul 2003-cü il
Nazir _____ F.F.Məmmədov	Nazir _____ H.S.Bağirov

**İstehsal prosesində və xidmət sahələrində əmələ gələn tullantıların inventarlaşdırılması
qaydası və təsnifat (klassifikasiya) sistemi haqqında**

TƏLİMAT

1. Ümumi müddəalar

1.1. Tullantıların inventarlaşdırılmasının həyata keçirilməsi “İstehsalat və məişət tullantıları haqqında “Azərbaycan Respublikası Qanununun müddəalarına uyğun olaraq Beynəlxalq standartların və “Təhlükəli tullantıların sərhədlərarası daşınmasına və kənarlaşdırılmasına nəzarət haqqında “Bazel konvensiyasının (bundan sonra Bazel konvensiyası) prinsiplərinə əsaslanaraq, təhlükəli tullantıların idarə olunması sahəsində yeni klassifikasiya sisteminin tətbiqinin və tullantının əmələ gəlməsi üzərində ətraflı monitorinqə nəzarət mexanizminin təmin edilməsi məqsədi ilə aparılır.

1.2. Bu Təlimat Azərbaycan Respublikası ilə Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyası arasında imzalanmış “İnkişaf üçün kredit haqqında Sazişin təsdiq edilməsi barədə “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1998-ci il 28 sentyabr tarixli 898 nömrəli Sərəncamına əsasən Respublikada həyata keçirilmiş layihələrdən biri olan “Azərbaycanda Təhlükəli tullantıların idarə olunması sisteminin yaradılmasına texniki yardım” layihəsinin materialları əsasında hazırlanmaqla zərərli qazlar, çirkəb suları və radioaktiv tullantılar istisna olmaqla, istehsalat və xidmət sahələrində əmələ gələn tullantılarla bağlı münasibətləri tənzimləyir.

1.3. Bu Təlimat inventarlaşdırılmada iştirak edən müfəttişlər, mütəxəssislər və digər iştirakçılar üçün məlumat materialı olmaqla yanaşı, istehsal prosesində tullantının təyin edilməsindən başlayaraq, son nəticə - “təhlükəli tullantıların təsnifat sisteminə uyğun kodunun müəyyən edilməsi”nə kimi olan mərhələləri əhatə edir.

1.4. Bu Təlimat üç hissədən ibarət olub, inventarlaşdırılma prosesinin həyata keçirilməsinin aşağıdakı ardıcılığını müəyyən edir:

- tullantının identifikasiyası;
- təhlükəli tullantının identifikasiyası;
- təhlükəli tullantılara təsnifat sisteminin tətbiqi.

2. Əsas anlayışlar

Təlimatda istifadə edilən anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

Tullantılar - (“Təhlükəli tullantıların sərhədlərarası daşınmasına və kənarlaşdırılmasına nəzarət haqqında “Bazel konvensiyasına görə) - qanunvericiliyin müddəalarına müvafiq olaraq kənarlaşdırılan, kənarlaşdırma üçün nəzərdə tutulan, kənarlaşdırılmalı olan maddə və əşyalar.

Təhlükəli tullantılar - tərkibində təhlükəli xüsusiyyətlərə malik toksiki, infeksiya, partlayıcı, yüksək reaksiya və yanma qabiliyyətli maddələr olan, əhəlinin sağlamlığı və ətraf mühit üçün bilavasitə və ya potensial təhlükə yaradan tullantılar.

İnventarlaşdırılma - tullantıların əmələ gəlməsi üzərində monitoringə nəzarət mexanizmidir.

İdentifikasiya (eyniləşdirmə) - istehsal prosesində əmələ gələn tullantıların təhlükəli və ya təhlükəsiz olmasının təyin edilməsidir.

Təsnifat (klassifikasiya) sistemi - Tullantıların növlərini təyin etmək üçün istifadə olunan metod olmaqla, "Təhlükəli tullantıların sərhdələrarası daşınmasına və kənarlaşdırılmasına nəzarət haqqında" Bazel konvensiyası üzrə H- kodlarının təhlükəlilik xüsusiyyətlərini ifadə edən sistemdir.

Material balansı - istehsal prosesi zamanı giriş və çıxışdakı materialların (maddələrin) miqdarının eyni olmasını müəyyən edən hesablama üsuludur.

Prioritet qayda (yuxarıdan aşağıya) - tullantı qarışığında olan maddələrin təhlükəlilik xüsusiyyətlərinə görə düzülüşünü müəyyən edən qaydadır.

3. Tullantının identifikasiyası

3.1. İnventarlaşdırılmada iştirak edən tərəf müəssisənin ərazisinə baxış keçirdikdən sonra, bu ərazidə tullantı əmələ gələ bilən mənbələri təyin etmək üçün müəssisədə mövcud olan bütün texnoloji reqlamentləri və digər normativ sənədləri nəzərdən keçirir.

3.2. Tullantının əmələ gəlmə mənbəyi bir texnoloji reqlamentlə təsvir edilmiş sənaye müəssisəsi və ya onun sahəsi (sexi) ola bilər.

3.3. Əgər müəssisə bir reqlament üzrə işləyirsə və bu reqlamentdə bütün istehsal qurğuları təsvir edilmişdirsə, bu müəssisə tullantıların müəyyən olunma mənbəyi kimi göstərilir.

3.4. İstehsal prosesində istifadə olunan xammala, köməkçi materiallara, qurğulara, digər texniki sənədlərə və reqlamentdəki göstəricilərə görə material balansı tərtib edilir və nəticədə qurğularda əmələ gələn tullantıların dəqiq miqdarı müəyyən olunur.

3.5. Müəssisənin ərazisində başqa tullantı mənbəyi kimi digər müəssisədən gətirilən tullantı ola bilər.

3.5.1. Əgər ərazidə digər müəssisədən gətirilmiş tullantı olarsa, onda daşınma barədəki nəqliyyat sənədləri yoxlanılır və həmin tullantının növü, miqdarı və tərkibi haqqında qeydlər aparılır.

3.6. Müəssisədə tullantıların bir hissəsinin əmələ gəlmə mənbəyi ərazidə emal və ya utilizasiya edilməsi üçün saxlanması ola bilər.

3.6.1. Əgər tullantı, əmələ gəlmə ərazisində emal və ya utilizasiya edilsə, onda emal sahələrində olan bütün qurğular müəyyən olunur, tullantı keyfiyyətinə və kəmiyyətinə görə identifikasiya edilir;

3.6.2. Emala və utilizasiyaya yararlı olmayan, ya da emal oluna bilməyən tullantının müəssisədən kənarlaşdırılması və yaxud başqa müəssisəyə verilməsi araşdırılır.

3.7. Tullantının müxtəlif səbəblərə görə müəssisənin ərazisində və əmələ gəlmə sahəsində saxlanması araşdırılır.

3.7.1. Əgər tullantı daşınma, emal və ya təkrar istifadə üçün ərazilərdə saxlanılırsa, onda ərazidə müvafiq qurğuların olması, saxlanılma sahəsinin statusu, tullantının xüsusiyyəti və müəssisədə mövcud şəraitin səviyyəsi yoxlanılır.

3.8. Müəssisənin ərazisindən tullantıların daşınması nəqliyyat sənədlərinin yoxlanılması yolu ilə müəyyən edilir.

3.9. Bu Təlimatın 3.1. və 3.8-ci bəndlərinə uyğun olaraq inventarlaşdırılmanı aparən tərəf müəssisədə əmələ gələn tullantının mənbəyini, növünü (xüsusiyyətini), miqdarını, emal metodunu, saxlanılmasını və daşınmasını əks etdirən sənəd (cədvəl şəkilində) tərtib edir.

4. Təhlükəli tullantıların identifikasiyası

4.1. Müəssisədə əmələ gələn tullantı üzrə ümumi nəticə əldə edildikdən sonra, tullantının təhlükəli olması və onun ətraf mühitə və insan sağlamlığına təsiri müəyyən edilir;

4.2. Tullantının təhlükəli olmasını sübut etmək üçün onun tərkibini təşkil edən maddələrin fiziki-kimyəvi xassələri, toksiklik sinfi, yanma qabiliyyəti və s. xüsusiyyətləri araşdırılır;

4.3. Tullantının təhlükəlilik xüsusiyyətlərini identifikasiya etmək üçün aşağıdakı mənbələrin məlumatlarından da istifadə oluna bilər:

- prosesdə istifadə olunan xammal haqqında məlumatlardan;
- oxşar növ tullantıları olan başqa müəssisənin məlumatlarından;
- mövcud normativ-texniki sənədlərdəki məlumatlardan;
- kimyəvi-sorğu ədəbiyyatındakı məlumatlardan;
- oxşar tullantılarla əlaqədar baş vermiş qəza halları haqqındakı tarixi məlumatlardan.

4.4. Tullantı haqqında müəyyən edilən hər bir təhlükəlilik xüsusiyyətinin növü Bazel konvensiyasının müvafiq əlavələrinə uyğun olaraq identifikasiya (eyniləşdirmə) edilir.

4.5. Əgər tullantı bir neçə kimyəvi maddənin qarışığından ibarətdirsə, bu halda ilk növbədə əsas ekoloji əhəmiyyətli komponentin (ƏEƏK) tərkibdə olan miqdarı və onun təhlükəli xüsusiyyəti nəzərə alınmalıdır;

4.6. Tullantının təhlükəlilik xüsusiyyəti müəyyən edildikdən sonra, tullantının növü klassifikasiya olunur (siniflərə ayrılır). Bunun üçün qarışıqda olan ən təhlükəli kimyəvi maddələrdən başlanmalı və bu təlimata əlavədə göstərilən prioritet qaydaya uyğun düzülüş gözlənməlidir. (Əlavə 1);

4.6.1. Prioritet qaydada düzülüşə görə təhlükəlilik xüsusiyyətləri ilə sağlamlığa və təhlükəsizliyə tez təsiredici xüsusiyyətlərə (partlayış, yanma) malik olan maddələrə, uzun müddətli təsir göstərənlərə nisbətən daha yüksək üstünlük verilir.

4.7. Tullantıların toksiklik əmsalının hesablanması müvafiq qaydaya uyğun olaraq aparılır və nəzərə alınmalıdır ki, toksiklik əmsalı aşağı olduqca, zərərli təsir riski bir o qədər yuxarı olur.

4.8. Bu Təlimata 4.1 və 4.7ci bəndlərinə əsasən alınmış məlumatlardan istifadə etməklə identifikasiya (eyniləşdirmə) üçün aşağıdakı dörd əsas nəticə əldə olunur;

- təhlükəli tullantının növü;
- təhlükəli tullantının miqdarı;
- əsas təhlükəlilik;
- yanaşı təhlükəlilik.

4.9. Təhlükəli tullantıların identifikasiyasından sonra müəssisənin təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində əmələ gəlmiş hər bir təhlükəli tullantı növü üzrə inventarlaşdırma blankı (Əlavə 2) tərtib edilir.

5. Təhlükəli tullantıların (klassifikasiya) sistemi və ondan istifadə

5.1. Təhlükəli tullantıların təsnifat (klassifikasiya) sistemi (Əlavə 3) Bazel konvensiyasının 3N-li əlavəsinə əsasən H-kodlarına uyğun təhlükəlilik xüsusiyyətlərini və tullantıların kodunu, növünü, fiziki-kimyəvi xassələrini, tövsiyyə olunan emal və zərərsizləşdirmə üsullarını ifadə edir.

5.2. Nəzərdə tutulan emalın və zərərsizləşdirmənin ətraf mühitə təsirinin qiymətləndirilməsi və təhlükəli tullantıların ayrı-ayrı qruplar üzrə növlərə bölünməsi əsas ekoloji əhəmiyyətli komponentin identifikasiyasına əsaslanır.

5.3. Əsas ekoloji əhəmiyyətli komponentin identifikasiyasında təhlükəli tullantının tərkibində olan hər hansı bir komponentin ətraf mühitə göstərdiyi ən ekoloji ziyanlı xassəsi əks olunur.

5.4. Əgər tullantının tərkibində iki təhlükəli komponent varsa və birinci komponentin birdən çox təhlükəli xassəsi olarsa, bu halda tullantının kodu təsnifat üçün istifadə olunan təhlükəlilik xüsusiyyətlərinin prioritet qaydasına müvafiq təyin olunur.

5.5. Təhlükəli tullantıların təsnifat sisteminin ümumi strukturunda aşağıdakı ardıcılıq gözlənilir:

- təhlükəli tullantılar qrupu (H - kodları əsasında);
- üzvi tullantı;
- halogen tərkibli;
- azot tərkibli;
- kükürd tərkibli;
- digərləri;
- qeyri-üzvi tullantı;
- təklif olunan emal üsulu və əsas ekoloji əhəmiyyətli komponentə müvafiq bölünmə;
- təhlükəli tullantılar ilə çirklənmiş materiallar.

5.6. Təsnifat sistemində təsvir olunan birləşmələrin aid edildiyi kodlar aşağıdakı qaydada tərtib edilir;

5.6.1. Kodun tiredən əvvəlki hissəsi (məs.: H 1.2-) təhlükəlilik xüsusiyyətlərinin kodlaşdırılmasını - yəni "təhlükəli tullantı qrupu"nu müəyyən edir;

5.6.2. Tiredən sonra birinci rəqəm (məs.: - 3) təhlükəli tullantının yarımqrupunu, sonuncu iki rəqəm isə (məs.: - 3.05) təhlükəli tullantının spesifik növünü müəyyən edir.

5.7. Təhlükəli tullantının qrupu, əsas təhlükəliliyi H kodundan istifadə etməklə təyin olunur;

5.8. Təhlükəli tullantıların fiziki-kimyəvi xassələrinə görə, yarımqrupu təyin edilir.

5.8.1. Yarımqruplara ayrılmış birləşmələr aşağıdakı ardıcılıqla tərtib edilir:

- üzvi birləşmələr;
- qeyri-üzvi birləşmələr;
- bu birləşmələrlə çirklənmiş materiallar.

5.9. Təhlükəli tullantıların hər yarımqrupuna bir neçə növə aid tullantı daxil olarsa, tullantı növünün təyini zamanı prioritet qaydaya uyğun düzülüş gözlənilməlidir.

5.10. Təhlükəli tullantıların identifikasiyası və təsnifat sistemi bu Təlimata uyğun olaraq aparıldıqdan sonra, əldə edilmiş məlumatlar təhlükəli tullantının pasportuna və inventarlaşdırılması üzrə blanka (illik hesabat da daxil olmaqla) daxil edilir.

Təhlükəli tullantıların identifikasiyası (eyniləşdirilməsi)

“Təhlükəli tullantıların sərhədlərarası daşınmasına və kənarlaşdırılmasına nəzarət haqqında” Bazel konvensiyası tullantıların 14 (on dörd) təhlükəlilik xüsusiyyətini və ya növünü təyin edir. Bu təhlükəlilik xüsusiyyətləri, onların insan sağlamlığına və ətraf mühitə təsirinə, eləcə də təhlükəli tullantıların emalı vaxtı qazanılmış praktik təcrübəyə müvafiq olaraq prioritet qaydada düzülmüşdür.

Aşağıda prioritet qaydada (yüksəkdən aşağıya doğru) tullantıların təhlükəlilik xüsusiyyətlərinin siyahısı verilmişdir.

Sıra N-si	BK-nın kodu	Təhlükəli tullantıların növü
1	H 1	Partlayıcı maddələr
2	H 5.1.	Oksidləşdirici maddələr
3	H 5.2.	Üzvi peroksidlər
4	H 4.3.	Su ilə təmasda tez alışan qazlar əmələ gətirən maddələr
5	H 4.2.	Öz-özünə alışma qabiliyyətli maddələr
6	H 4.1.	Tez alışan bərk maddələr
7	H 3.	Tez alışan mayelər
8	H 8.	Korroziv maddələr
9	H 6.2.	Yoluxdurucu maddələr
10	H 6.1.	Çox zəhərli (toksik) maddələr
11	H 10.	Su, hava və ya turşularla təmasda toksik qazlar ayıran maddələr
12	H 11.	Toksik maddələr (uzun sürən və ya xroniki xəstəliklər əmələ gətirən)
13	H 12.	Ekotoksik maddələr
14	H 13.	Kənarlaşdırıldıqdan sonra yuxarıda göstərilən xüsusiyyətlərin birinə malik olan başqa materiallar əmələ gətirə bilmə qabiliyyəti olan maddələr

Təhlükəli tullantıların inventarlaşdırma blankı

Blank N-si		Doldurulma tarixi							
Tullantının adı:									
Tullantının növü									
Müəssisənin adı			Unvan						
VOİN kodu			Telefon						
Tullantının yaranma mənbəyi									
İ ☐		T ☐		D ☐					
X ☐		B ☐							
Kodu	Müəssisədə emələ gələn tullantının miqdarı	Başqaların- dan alınan tullantının miqdarı	Başqalarına verilən tullantının miqdarı	Kənarlaşdırma					
				Müəssisə daxilində			Başqa təşkilata verilən tullantılar		İmza
				Miqdarı	İstifadə metodu	Saxlanılma	Miqdarı	Təşkilatın adı və ünvanı	

Qeyd: Blankda tullantının yaranma mənbəyini göstərən şərti işarələr aşağıdakıları ifadə edir.

İ - istehsal prosesində: T - toplanılma yerində: D - daşınma zamanı: X - xidmət sahəsində:
B - basdırılma yerində.

Təhlükəli tullantıların təsnifat (klassifikasiya) sistemi

BK-nın kodu	Təhlükəli tullantının kodu	Adı, növü və xassəsi	Tövsiyyə olunan emal və zərərsizləşdirmə üsulu
1	2	3	4
H1	H1.0-0.00	Partlayıcı maddələr	
	<i>H1.0-1.00</i>	<i>Partlayıcılar</i>	
	H1.0-1.01	Əgər qurudurlarsa, partlayışı ola bilən maddələr ancaq nəzarət olunan partlayış yolu ilə	Ancaq nəzarət olunan partlayış yolu ilə
	H1.0-1.02	Silkələnmədən, sürtünmədən, yanğından və ya başqa alışma mənbələrindən partlaya bilən maddələr ancaq nəzarət olunan partlayış yolu ilə	Ancaq nəzarət olunan partlayış yolu ilə
	H1.0-1.03	Çox həssas partlayıcı metal birləşmələri əmələ gətirə bilən maddələr ancaq nəzarət olunan partlayış yolu ilə	Ancaq nəzarət olunan partlayış yolu ilə
	H1.0-1.04	Qızdırma (qızma) vaxtı partlaya bilən maddələr ancaq nəzarət olunan partlayış yolu ilə	Ancaq nəzarət olunan partlayış yolu ilə
	H1.0-1.05	Hava və ya su ilə təmasda partlaya bilən maddələr ancaq nəzarət olunan partlayış yolu ilə	Ancaq nəzarət olunan partlayış yolu ilə
H3	H3.0-0.00	Tezalısan mayelər	
	<i>H3.0-1.00</i>	<i>Tezalısan mayelər</i>	
	H3.0-1.01	Halogen tərkibli üzvi mayelər	Təhlükəli tullantıların yandırılması
	H3.0-1.02	Azot tərkibli üzvi mayelər sement sobalarda yandırma	Sement sobalarda yandırma
	H3.0-1.03	Kükürd tərkibli üzvi mayelər sement sobalarda yandırma	Sement sobalarda yandırma
	H3.0-1.04	Digər üzvi mayelər sement sobalarda yandırma	Sement sobalarda yandırma

H4.1	H4.1-0.00	Tezalısan bərk maddələr	
	<i>H4.1-0.00</i>	<i>Tezalısan bərk maddələr</i>	
	H4.1-0.01	Halogen tərkibli üzvi bərk maddələr sement sobalarda yandırma	Sement sobalarda yandırma
	H4.1-0.02	Azot tərkibli üzvi bərk maddələr sement sobalarda yandırma	Sement sobalarda yandırma
	H4.1-0.03	Kükürd tərkibli üzvi bərk maddələr	Sement sobalarda yandırma
	H4.1-0.04	Digər üzvi bərk maddələr	Sement sobalarda yandırma
	H4.1-0.05	Qırmızı fosfor və fosforun bəzi birləşmələri	Sement sobalarda yandırma
	H4.1-2.00	Tərkibində tezalısan mayələr olan bərk maddələr	
	H4.1-2.01	Torpaqların çirkləndirilməsi	Poliqon və ya sement sobalarda yandırılması
	H4.1-2.02	Tikinti və sökmə (söküntü) vaxtı əmələ gələn tullantılar	Təhlükəli tullantıların poliqon və ya sement sobalarda yandırılması
H4.1-2.03	Adsorbentlər, qablaşdırma və süzgəc materialları	Təhlükəli tullantıların poliqon və ya sement sobalarda yandırılması	
H4.2	H4.2-0.00	Öz-özünə yanmağa meyli maddələr	
	<i>H4.2-1.00</i>	<i>Öz-özünə yanmağa meyli maddələr</i>	
	H4.2-1.01	Pirafosfor metallar, narın dispersiyalı	TT-in poliqon və ya sement sobalarda yandırılması
	H4.2-1.02	Metalların alkülləri	TT-in poliqon və ya sement sobalarda yandırılması
	H4.2-1.03	Ağ fosfor (sarı fosfor)	sement sobalarda yandırılması
H4.2-1.04	Digərləri TT-in yandırılması	TT-in yandırılması	
H4.3	H4.3-0.00	Su ilə təmasda tezalısan	sement sobalarda

	<i>H4.3-1.00</i>	qazlar ayıran maddələr <i>Qələvi metallar, qələvi-torpaq metallar</i>	yandırma <i>sement sobalarda yandırma</i>
	H4.3-1.02	Metalların fosfidləri	sement sobalarda yandırma
	H4.2-1.03	Ağ fosfor (sarı fosfor)	sement sobalarda yandırılması
	H4.2-1.04	Digərləri	TT-in yandırılması
H4.3	H4.3-0.00	Su ilə təmasda tezalısan qazlar ayıran maddələr	sement sobalarda yandırma
	<i>H4.3-1.00</i>	<i>Qələvi metallar, qələvi-torpaq metallar</i>	<i>sement sobalarda yandırma</i>
	H4.3-1.02	Metalların fosfidləri	sement sobalarda yandırma
	H4.3-1.03	Qələvi metalların hidridləri	sement sobalarda yandırma
	H4.3-1.04	Kalsium-karbid	sement sobalarda yandırma
	H4.3-1.05	Digərləri, məsələn: aliminium şlakları	sement sobalarda yandırma
H5.1	H5.1-0.00	Oksidləşdirici maddələr	
	<i>H5.1-1.00</i>	<i>(Azot turşusunun 70%-i və ya N2O2-nin 60%-i kimi və ya daha güclü effekti olanlar)</i>	
	H5.1-1.01	Halogen və onların duzları əsaslı turşular	fiziki-kimyəvi emal
	H5.1-1.02	Azot və onun duzları əsaslı turşular	fiziki-kimyəvi emal
	H5.1-1.03	Kükürd və onun duzları əsaslı turşular	fiziki-kimyəvi emal
	H5.1-1.04	Xrom birləşmələri	fiziki-kimyəvi emal
	H5.1-1.05	Digər turşular və onların duzları	fiziki-kimyəvi emal
	H5.1-1.06	Qələvi metalların/qələvi-torpaq metalların qeyri-üzvi peroksidləri	fiziki-kimyəvi emal
	H5.1-1.07	Digər oksidləşdirici maddələr	fiziki-kimyəvi emal
H5.2	H5.2-0.00	Üzvi peroksidlər	
	<i>H5.2-1.00</i>	<i>Üzvi peroksidlər</i>	

	H5.2-1.01	Peroüzvi turşular, persollar, peroksidlər və ya hidroperoksidlər	sement sobalarda yandırma
H6.1	H6.1-0.00	Tez təsir edən zəhərlər	
	H6.1-1.00	Yüksək toksiklikli üzvi maddələr (təhlükəlilik sinfi)	
	H6.1-1.01	Halogen tərkibli üzvi maddələr	TT-ın yandırılması
	H6.1-1.02	Azot tərkibli üzvi maddələr sement sobalarda yandırma	
	H6.1-1.03	Azot tərkibli üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	H6.1-1.04	Digər üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	H6.1-2.00	Yüksək toksiklikli qeyri- üzvi maddələr (təhlükəlilik sinfi-I)	
	H6.1-2.01	Sərbəst sianidlər	fiziki-kimyəvi emal
	H6.1-2.02	Talliumun, berilliumun və civənin birləşmələri	Fiziki-kimyəvi emal
	H6.1-2.03	Digər yüksək toksiklikli qeyri-üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal
	H6.1-3.00	Üzvi toksik maddələr (təhlükəlilik sinfi II i III)	
	H6.1-3.01	Halogen tərkibli üzvi maddələr	yüksək temperaturla yandırma
	H6.1-3.02	Azot tərkibli üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	H6.1-3.03	Kükürd tərkibli üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	H6.1-3.04	Digər üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	H6.1-4.00	Qeyri-üzvi toksik maddələr (təhlükəlilik sinfi I i II)	
	H6.1-4.01	Civə və onun birləşmələri	fiziki-kimyəvi emal və ya poliqon
	H6.1-4.02	Arsen və onun birləşmələri	fiziki-kimyəvi emal və ya poliqon
	H6.1-4.03	Ağır metalların birləşmələri	fiziki-kimyəvi emal

	H6.1-4.04	Digər qeyri-üzvi toksik maddələr	fiziki-kimyəvi emal
	H6.1-5.00	<i>Tərkibində H6.1-1, H6.1-2, H6.1-3 və H6.1-4 siniflərinin materialı olan aşağıdakı tullantılar</i>	
	H6.1-5.01	Müddəti keçmiş dərmanlar və digər əczaçılıq maddələri	sement sobalarda yandırma
	H6.1-5.02	Draqa ilə qazma vaxtı çıxarılan torpaq və ya qrun	Poliqon
	H6.1-5.03	Tikinti və söküntü vaxtı əmələ gələn tullantılar	Poliqon
	H6.1-5.04	Oduncaq (ağac) və oduncaq məhsulları	Poliqon
	H6.1-5.05	Absorbentlər, qablaşdırma və süzgəc materialları	Poliqon
	H6.1-5.06	Doğranmış və ya xırdalanmış tullantılar	Poliqon
H6.2	H6.2-0.00	Yoluxucu maddələr	
	H6.2-1.00	<i>Yoluxucu maddələr</i>	
	H6.2-1.01	İnsan və ya heyvan dərisi, qan, sarğı materialları	Tibbi (klinik) tullantıların yandırılması
	H6.2-1.02	İti kəsici-deşici alətlər (iynələr, cərrah bıçağı və s)	Tibbi (klinik) tullantıların andırılması
	H6.2-1.03	İstifadə olunmuş tibb preparatları, (məsələn: vaksinlər) və yoluxucu laboratoriya tullantıları	Tibbi (klinik) tullantıların andırılması
	H6.2-1.04	Yuxarıda göstərilən maddələrin qarışığı	Tibbi (klinik) tullantıların yandırılması
H8	H8.0-0.00	Korroziv maddələr	
	H8.0-1.00	<i>Üzvi korroziv maddələr</i>	
	H8.0-1.01	Halogen tərkibli üzvi maddələr	Təhlükəli tullantıların yandırılması
	H8.0-1.02	Azot tərkibli üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	H8.0-1.03	Kükürd tərkibli üzvi	sement sobalarda

		maddələr	yandırma
	H8.0-1.04	Digər üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	H8.0-2.00	Digər üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	H8.0-2.00	Qeyri-üzvi maddələr	
	H8.0-2.01	Turşular	fiziki-kimyəvi emal
	H8.0-2.02	Hidroksidlər	fiziki-kimyəvi emal
	H8.0-2.03	Turşu qudronlar və yağlar neytrallaşdırma və imkan daxilində sement	sobalarda yandırma emal
	H8.0-2.04	Halogenlər və onların birləşmələri	fiziki-kimyəvi emal
	H8.0-2.05	Fosfor birləşmələri	fiziki-kimyəvi emal
	H8.0-2.06	Digər qeyri-üzvi korroziv maddələr	fiziki-kimyəvi emal
	H8.0-3.00	Tərkibində N8.0-1 və N8.0-2 siniflərinin materialları olan aşağıdakı tullantılar	
	H8.0-3.01	Draqa ilə qazma vaxtı çıxarılan torpaq və ya qrun	Poliqon
	H8.0-3.02	Tikinti və söküntü vaxtı əmələ gələn tullantılar	Poliqon
	H8.0-3.03	Oduncaq (ağac) və oduncaq məhsulları	Poliqon
	H8.0-3.04	Absorbentlər, qablaşdırma və süzgəc materialları	Poliqon
	H8.0-3.05	Doğranmış və xırdalanmış tullantılar	Poliqon
H10	H10.0-0.00	Su, hava və turşularla təmasda toksik qazlar	
	H10.0-1.00	Su, hava və turşularla təmasda toksik qazlar əmələ gətirən maddələr	
	H10.0-1.01	Hipoxloritlər	fiziki-kimyəvi emal
	H10.0-1.02	Qeyri-üzvi sulfidlər və	fiziki-kimyəvi emal

		polisulfidlər	
	H10.0-1.03	Qeyri-üzvi arsenidlər və fosforidlər	fiziki-kimyəvi emal
	H10.0-1.04	Digər qeyri-üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal
	H10.0-1.05	Üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal
H11	H11.0-0.00	Toksik maddələr (xroniki və ya tədricən təsir edən)	
	<i>H11.0-1.00</i>	<i>Üzvi mənşəli konseragen maddələr</i>	
	H11.0-1.01	Halogenləşdirilmiş turş qudrunlar və kub qalıqları	təhlükəli tullantıların yandırılması
	H11.0-1.02	Halogen tərkibli yağlar	sement sobalarda yandırma və ya TT-in yandırılması
	H11.0-1.03	Digər halogenləşdirilmiş üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma və ya TT-in yandırılması
	H11.0-1.04	Kömür və oduncaq qətranları	sement sobalarda yandırma
	H11.0-1.05	Neft qətranları və kub qalıqları	sement sobalarda yandırma
	H11.0-1.06	Neft tərkibli qazma palçıqları	sement sobalarda yandırma
	H11.0-1.07	İşlənmiş yağlar və neft şlamları	sement sobalarda yandırma və ya fiziki-kimyəvi emal
	H11.0-1.08	Kreozit və polisiklik aromatik	karbohidrogenlər sement sobalarda yandırma
	H11.0-1.09	Su-yağ qarışıqları	sement sobalarda yandırma və ya fiziki-kimyəvi emal
	H11.0-1.10	Digər üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	<i>H11.0-2.00</i>	<i>Qeyri-üzvi mənşəli konserogen maddələr</i>	
	H11.0-2.01	Ağır metalların qeyri-üzvi birləşmələri	fiziki-kimyəvi emal
	H11.0-2.02	Asbest	Poliqon

H11.0-2.03	Bərkidilmiş (möhkəmləndirilmiş) asbest	Poliqon
H11.0-2.04	Digər qeyri-üzvi mənşəli konserogen maddələr	fiziki-kimyəvi emal
H11.0-3.00	Teratogenlər	
H11.0-3.01	Halogen tərkibli üzvi maddələr	təhlükəli tullantıların yandırılması
H11.0-3.02	Azot tərkibli üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
H11.0-3.03	Kükürd tərkibli üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
H11.0-3.04	Ağır metal tərkibli üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal və ya sement sobalarda yandırma
H11.0-3.05	Digər üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal və ya sement sobalarda yandırma
H11.0-3.06	Ağır metal tərkibli qeyri- üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal
H11.0-3.07	Digər qeyri-üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal
H11.0-4.00	Mutagenlər	
H11.0-4.01	Halogen tərkibli üzvi maddələr	təhlükəli tullantıların yandırılması
H11.0-4.02	Azot tərkibli üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
H11.0-4.03	Kükürd tərkibli üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
H11.0-4.04	Ağır metal tərkibli üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal və ya sement sobalarda yandırma
H11.0-4.05	Digər üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
H11.0-4.06	Ağır metal tərkibli qeyri- üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal
H11.0-4.07	Digər qeyri-üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal
H11.0-5.00	Tərkibində H11.0-1, H11.0-2, H11.0-3 i H11.0- 4 siniflərin	

		<i>materialları olan aşağıdakı tullantılar:</i>	
	H11.0-5.01	Draqa ilə qazma vaxtı çıxarılan torpaq və ya qrun	Poliqon
	H11.0-5.02	Tikinti və söküntü vaxtı əmələ gələn tullantılar	Poliqon
	H11.0-5.03	Oduncaq (ağac) və oduncaq məhsulları	Poliqon
	H11.0-5.04	Absorbentlər, qablaşdırma və süzgec materialları	Poliqon
	H11.0-5.05	Doğranmış və ya xırdalanmış tullantılar	Poliqon
H12	H12.0-0.00	Ekotoksiklər	
	H12.0-1.00	Üzvi maddələr	
	H12.0-1.01	Polixlorlaşdırılmış benefillər və terfinillər (PXB və PXT)	təhlükəli tullantıların yandırılması
	H12.0-1.02	Xlorfotkarbohidrogenlər	təhlükəli tullantıların yandırılması
	H12.0-1.03	Halogen tərkibli üzvi maddələr	təhlükəli tullantıların yandırılması
	H12.0-1.04	Azot tərkibli üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	H12.0-1.05	Kükürd tərkibli üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	H12.0-1.06	Digər üzvi maddələr	sement sobalarda yandırma
	H12.0-2.00	Qeyri-üzvi maddələr	
	H12.0-2.01	Ağır metal tərkibli qeyri-üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal
	H12.0-2.02	Berillium və onun birləşmələri	fiziki-kimyəvi emal
	H12.0-2.03	Digər qeyri-üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal
	H12.0-3.00	Tərkibində H12.0-1 və H12.0-2 siniflərin materialları olan aşağıdakı tullantılar	
	H12.0-3.01	Draqa ilə qazma vaxtı çıxarılan torpaq və ya qrun	Poliqon
	H12.0-3.02	Tikinti və söküntü vaxtı	Poliqon

	H12.0-3.03	əmələ gələn tullantılar Oduncaq (ağac) və oduncaq məhsulları	Poliqon
	H12.0-3.04	Adsorbentlər, qablaşdırma və süzğəc materialları	Poliqon
H13	H13.0-0.00	Yuxarıda göstərilən istənilən xassəyə malik olan, basdırıldıqdan sonra başqa materiallar əmələ gətirə bilən (məsələn: yuma, yuyulma ilə) tullantılar	
	H13.0-1.00	<i>Yuxarıda göstərilən istənilən xassəyə malik olan, basdırıldıqdan sonra başqa materiallar əmələ gətirə bilən (məsələn: yuma, yuyulma ilə) tullantılar</i>	<i>təhlükəli tullantıların yandırılması və ya səment sobalarda yandırma</i>
	H13.0-1.01	Yuxarıda göstərilən istənilən xassəyə malik olan, basdırıldıqdan sonra başqa materiallar əmələ gətirə bilən (məsələn: yuma, yuyulma ilə) üzvi tullantılar	təhlükəli tullantıların yandırılması və ya səment sobalarda yandırma
	H13.0-2.00	<i>Yuxarıda göstərilən istənilən xassəyə malik olan, basdırıldıqdan sonra başqa materiallar əmələ gətirə bilən (məsələn: yuma, yuyulma ilə) qeyri-üzvi maddələr</i>	
	H13.0-2.01	Yuxarıda göstərilən istənilən xassəyə malik olan, basdırıldıqdan sonra başqa materiallar əmələ gətirə bilən (məsələn: yuma, yuyulma ilə) qeyri-üzvi maddələr	fiziki-kimyəvi emal